



Igor Gedrih

JANČARJEVO DOŽIVETJE SARAJEVA IN INTERVJUJI

Drago Jančar *Kratko poročilo iz dolgo obleganega mesta, Mohorjeva založba, Celovec – Ljubljana – Dunaj, 1997*

Drago Jančar *Ko se nasanjamo, bomo spali naprej, Mohorjeva založba, Celovec – Ljubljana, – Dunaj, 1997*

Jančarjeva knjiga *Kratko poročilo iz dolgo obleganega mesta* je izšla tudi v nemškem prevodu – dejali bi, zaradi širšega (jezikovnega) interesa in aktualnosti. V bistvu je vsebina dvodelna, v prvem delu govori o pisateljevi izkušnji v obleganem Sarajevu, ta del je obsežnejši, krajši del, tj. *Misionar in njegova Pravičnost*, pa je namenjen Petru Handkeju. Oboje tvori smiselno celoto v širšem in ožjem problemskem sklopu. Prvi del se navezuje na doživetje tragike Sarajeva v letu 1994, torej v navzkrižju vojnih dogajanj in civilne negotovosti, skrajne življenjske nevarnosti. To je Jančarjev *J'accuse*, odprt za Balkan in za svet. Vendar ne enosmeren, razpršen kot raztreščena granata povsod in za vse, ki bi morali biti »vest

človeštva«. Drago Jančar je bil izkušen novinar, a se mu pri pisanju pozna pisateljska žilica. Ne pritaji osebnega izkustva, pretresljivega doživetja mesta in ljudi, ki so iz dneva v dan doživljali svoj vsakdan kot nemočno vztrajanje na robu med življenjem in smrtjo. Pri tem ga vodi kritična distanca, ne zdrkne v čustveno poročanje, ali celo pristranost dasi – kot drugi – ne more mimo prizadetosti. Jančarjevo poročilo je sestavljeno je drobcev vsakdanjega življenja v obleganem mestu. Za hip se prepusti utrinkom spomina iz pretekle zgodovine, utrinku na uprizoritev Zalezujoč Godota, toda nenadoma izbruhne nedoumljiva sedanost krvava, resničnost kot posledica v vsiljeni absurdnosti.

Mesto, ki je nekdaj veljalo za multietnično, multikulturno, v vsakem pogledu tolerantno, je na mah izgubilo vse tisto, s čimer bi se lahko ponašalo pred ostalim svetom. Pri tem je avtor analitik dejanskega stanja tistega, kar se skriva pod povrhnjico, in navaja Abdulaha Sindrana: »Časi so težki. Če spregovorim, bom

izgubil glavo. Če ne spregovorim, bom izgubil obraz.« Mnogi se sprašujejo v Sarajevu oziroma BiH: Kako je mogoče? Sledi spoznanje, da mesto dejansko ni zaživelo multikulturalno, politika in njeni interesi so naredili svoje mimo narodov tega območja. Trije dnevi in noči, ki jih je Jančar preživel v Sarajevu, »skoraj hermetičnem prostoru sredi evropskega kontinenta«, so ga privedli do ugotovitve o radikalizaciji razmer, nestrpnosti, ki se je razrasla v sovraštvo. Tudi do sveta, ki gleda od daleč na tragedijo ljudi, ne more biti prizanesljiv, čeprav pri tem ne skriva svojih občutij.

Kot Kratko poročilo iz dolgo obleganega mesta je tudi zapis o Misionarju in njegovi Pravičnosti napisan lucidno, s kritično jasnostjo, ne brez vmesne ironične iskrice. Handke je lahko blesteč leposlovni pisatelj, toda njegovi idejnopolični vidiki so – preprosto rečeno – zgrešeni. Lahko bi se spomnili na Balzaca: po prepričanju je bil rojalist. A blesteč pisatelj, ki ni prizanašal ne aristokraciji ne meščanstvu. Zato je njegovo politično prepričanje ostalo nekje na robu, saj ga v svojih delih ni oznanjal apodiktično, v leposlovju je ostal kritičen do družbe in pojavov, kar ga je naredilo objektivnega. Pri Handkeju je drugače: brez dvoma je izviren, sijajen pisatelj osebnega, individualnega – če poenostavimo – njegovi javni nastopi in zapisi s politično barvo pa so po dolgem in počez vrsta zmot, kar se je najbolj radikalno pokazalo ob dogodkih v BiH. Dokler to ostaja

na ravni zasebnega, je to njegova pravica in osebna miselna in politična drža, kakor hitro pa postane to nagovor javnosti, ima javnost polno pravico, da, dolžnost, da pove svoje. Že pri osamosvojitvi Slovenije se je zataknilo, Handke je obžaloval, da Slovenija noče živeti v okviru Jugoslavije, obžalovanje je bilo v totalni opreki z več kot prepričljivo večino glasov Slovencev za samostojno državo.

Izhodišče za Handkejevo stališče do bosanskohercegovskih dogodkov je njegov obisk v Srbiji, potovanje z Miloradom Pavićem v Studenico ipd., oddaljen od sleherne sledi vojne, predvsem pa daleč od BiH in obupnih tragedij na celotnem prostoru tega območja. Kdo ve, kaj je Handkeja presvetlilo, da je na mah povedal, kdo je agresor in kdo ne, čeprav je bila tokrat stolčena kar tretjina Hrvatske. Veliki pravičnik išče pravico za Srbe, drugih narodov pa kot da jih ni. Tudi ne kosovskih Albancev, v zaporih pa čeprav le zato, ker so skušali organizirati pouk v materinem jeziku. Handkejeva Pravičnost za Srbijo je večinsko naletela na odklonilno stališče, tako misionarska apoteoza Handkeja ni dobila pritrdilnih odzivov ne doma ne pri nas, ne drugod po svetu. Razen pri njemu ljubih novih prijateljih. Ali, kot je za drugo priložnost dejal Kundera, ignoranca je sestra arogance. Zunanji svet, ki samo od daleč opazuje, prav tako skrbi Jančarja, zato pravi: »Nezainteresiranost za resnične ljudi, ki preživljajo resnično dramo, in nespособnost, da bi mislili o resničnih

vzrokih balkanske blodnje, odlično polnijo pesniški prividi in tako izvirne, seveda drzne, prav ničemur podobne razlage stvari.« Mimogrede povedano, Jančarjeva skrb za ljudi v Sarajevu (in drugod!) ni razmejila narodov, potegoval se je tudi za Srbe, skratka, za vse.

Drugačne narave je knjiga *Ko se nasanjamo*, bomo spali naprej. Gre za 45 intervjujev, ki jih je imel Drago Jančar in so ga spraševali razni novinarji raznih časovnih obdobjih od Jožeta Horvata, Milana Dekleve, Petra Kolška, Ženje Leiler, do Františka Benharta, Dalibora Foretića, Orsolje Gällos, Horsta Ogrisa in še mnogih drugih. Spremno besedo je napisal Jaroslav Skrušny, navajajoč posebnosti Jančarjeve navzočnosti v mišljenju o sodobnem času in literaturi, o angažiranosti, pri tem pa je razširil prikaz z vzporednimi imeni evropske literarne prakse. Intervjuji so izšli nekrajšano, zato mestoma naletimo na »balast«. Že dejstvo, da je pred nami knjiga intervjujev z enim intervjuvancem, je za naše razmere posebnost. V njih pa je možno slediti duhu časa in razmer. Naslovnica prinaša reprodukcijo Janeza Bernika *Katharsis* in se zgledno prilega opremi Jureta Kocbeka.

CELOVŠKE MOHORJANKE

Decembrska knjižna bera s koledarjem, naj bo ena od treh Mohorjevih družb ali Prešernova družba, ima vsaka svoj prepoznavni predznak,

svoje bralce, namen in pomen. Informativno poročilo o letošnjem Knjižnem daru celovške Mohorjeve družba ne more seči v primerjalne podrobnosti, poda pa lahko osnovno videnje o knjigah, ki utegnejo imeti še poseben pomen med slovenskimi Korošci na jezikovno ogroženem področju.

Urednik koledarja Hanzi Filipič se pri vsebinah in prispevkih ni omejil zgolj na Koroško, ampak je zajel širši (slovenski) svet, vse do izseljencev. Nazoren je očrt delovanja Koroške zveze Caritas. Med aktualnimi prispevki steče beseda o Tischlerjevi nagradi, tehten je prikaz Černejskega rokopisa iz XV.–XVI. stoletja v Benečiji, med umetniki steče kratka informacija o Francetu Ahčinu, Francetu Goršetu, Poldetu Miheliču, Zoranu Mušiču, Božidarju Tedu Kra molcu. Med osebnostmi pa je vključil Andreja Čehovina, pesnico Milko Hartman, Vinka Zwittera, Antona Trstenjaka, tu je zapis o Simonu Wiesenthalu, o življenjepisni knjigi o škofu Stanislavu Leniču, esej Vinka Ošlaka *Od obsojanja k presojanju*, o nobelovcu za mir Carlosu Ximenesu Belu, o Slovencih v Torontu in Montrealu ter še druge zanimivosti, tudi praktične vsebine.

V Družinskih večernicah je kot 54. knjiga izšel roman Jureka Beckerja *Lažnivec Jakob*. Iz nemščine ga je prevedel Štefan Vevar, napisal pa je še kratko spremno besedo. Lažnivec Jakob velja za najboljšo leposlovno delo Jureka Beckerja, pripoveduje pa o judovskem getu na Polj-

skem med 2. svetovno vojno, dogajanja potekajo med upanjem, iluzijo in smrtjo, roman pa preveva pretresljiva človeška zavest o razčlovečenem času nacizma. Vinko Ošlak je prevedel iz esperanta Gandhijevo življenje Edmonta Privata. Med mnogimi biografijami o veliki indijski osebnosti ima Privatovo pričevanje prednost v tem, da je avtor osebno poznal Gandija (tako pišemo njegovo ime v slovenščini dolga desetletja), ga spremljal na potovanju v Indijo, si zapisoval njegove misli. Ob koncu življenjepisa je dodano Gandijevo berilo, ki vsebuje del tega, kar je učil in živel.

Razveseljiv dosežek je kulturno-zgodovinski turistični vodnik Po koroških poteh Janka Zerzerja. Pred to knjigo poznamo soroden vodnik po Koroški Nika Ruplja, pa pri Zavodu RS za šolstvo izšli priročnik Toneta Sušnika, Božene Orožen in Silve Sešel. Dolgo pogrešani vodniki po Koroški so sedaj obiskovalcem na voljo, le da omenjena priročnika že skoraj ni več mogoče dobiti, tako da Zerzerjeva knjiga prihaja ob pravem času. Prej ali slej bo treba narediti primerjavo vseh treh vodnikov, kar bo slehernemu v korist. Sedanjo knjigo je napisal domačin, zato Po koroških poteh zazveni domače. Avtorju se pozna, da obvlada lapidarno izražanje, kot je potrebno za tovrstne priročnike, seveda pa je podkovan v vsem tistem, kar kulturno in zgodovinsko informativno zajame v pregled krajev in znamenitosti. Uvodoma je podal pregled zgodovinskih dogodkov in se nato usmeril h koroškim Slovencem danes. Odmerjeno kratke podatke je zajel od gospodarstva do šolstva, omenil periodiko, mladinsko gledališče idr. Avtor je podal osem poti, od tega je severna Koroška neslovenska, a spada v okvir Koroške. Poti po vaseh, trgih in mestih imajo podlago v več pogledih, od zgodovinske preteklosti, kulturne sedanjosti, do turizma in podobno. Mimogrede je poudaril, da je z ustoličevanjem vojvod na Gosposvet-skem polju povezan knežji kamen, ki je sedaj v Deželnem muzeju, ne pa tisti prestol, ki je ograjen na Gosposvet-skem polju. Zerzerjev pregled najnujnejšega je ustrezno kratek, med posameznimi področji in navedki je ohranil sorazmerje. Slikovno gradivo je prav tako dosežek knjige, vmes pa najdemo »oranžne strani«, npr. z ljudsko pesmijo Kamniti ribič, z ustoličevalnim obredom, pesem Antona Aškerca, Gustava Januša, opis štehvanja. Avtor je navedel literaturo in abecedno uredil krajevno kazalo, slovensko-nemško ter nemško-slovensko. Pri morebitnem ponatisu bi kazalo razširiti posamezne vsebine, dodati še kak kraj, osebo, tudi kazalo priimkov oseb, sicer pa je Zerzerjeva knjiga profesionalno korektna, uporabna in praktična.

SVETOVNA IN SLOVENSKA KNJIŽEVNOST NA ZGOŠČENKAH

Andrijan Lah – Pregled svetovne in slovenske književnosti, zgoščenke 1–3, založba Rokus, 1997, Andrijan Lah – Mali pregled lahke književnosti, založba Rokus, Ljubljana, 1997

Pet knjig Andrijana Laha Pregled svetovne in slovenske književnosti je doživel natis na treh zgoščenkah. Literarna zgodovina za šolsko rabo je tako prvič doživela računalniški krst. So to znamenja konca Gutenbergove galaksije? Nikakor ne: veliki frankfurtski knjižni sejem na mednarodni ravni že kar nekaj let utrjuje prepričanje o veljavnosti knjige in potrebi po njej, ne da bi s tem okrnili uporabo naraščajoče prisotnosti računalniške tehnike in njene uporabnosti. Prav slednje je spodbudilo založbo Rokus, da je spravila Lahovo peteroknjižje na tri zgoščenke. Uporaba knjige je seveda drugačna kot uporaba zgoščenke, dasi je cilj isti: spoznanje poglavitnih smeri v književnosti, pisateljev in njihovih del iz svetovne in domače literature. Toda računalniška uporaba omogoča še drugačno uporabnost, naglo iskanje in dobivanje podatkov, povezujoče delovanje npr. pri geslu Lepa Vida na zaslonu ne najdemo natisnjeno zgolj o ljudski pesmi (ali eno od različic), kar je ozko povezano z besedilom pesmi, pač pa še druge podatke, npr. o literarnem »predru-

gačenju« te teme, npr. v Jurčičevem romanu, v Cankarjevi drami in seveda še drugod, vse do gledališke uprizoritve. Pri običajnem listanju po knjigah bi taki podatki zahtevali dolgo časa, pa še bi se pojavili na različnih mestih raznih knjig, medtem ko bi na računalniškem zaslonu vse to dobili skupaj. Pri 328.000 besedah, kot jih je v petih knjigah, računalnik po razporejenih oknih in iskalcih poišče od besede, besednih sklopov do drevesa, besedil, bibliografij idr. Tako rekoč hipno. Na treh zgoščenkah je zajeto pet knjig: 1. Od začetkov besedne umetnosti do konca srednjega veka, konec 15. stoletja. 2. Od začetkov renesanse do konca romantike, sredina 19. stoletja, 3. Od začetkov realizma do konca nove romantike – začetek 20. stoletja, 4. Svetovna književnost 20. stoletja (z bogatim izborom književnikov tudi v 2. polovici 20. stoletja), 5. Slovenska književnost 20. stoletja in z izborom rodu, rojenega v 60. letih, njihova dela pa segajo do 1996! Da nekaterih knjig ni več mogoče dobiti, govori posredno o iskanju učbenika, ki je vsestransko uporaben, ne glede na to, da se učni načrti spreminjajo, saj je možno vsebino prilagoditi, nekatere stvari izpustiti, vendar pa glavnina nudi precej več, kot smo to vajeni drugod. Bibliografija del je zelo dragocena, uporabna in pregledna. Ponatisi razprodanih knjig bodo sledili,

sedaj je bila založba zavzeta s pripravo teh treh zgoščenk.

Mali pregled lahke književnosti Andrijana Laha podaja prerez tega, kar poznamo tudi kot trivialno književnost. Bolj simpatična je Lahova opredelitev za lahko književnost, za domačo oznako, ki ima vzporednico tudi pri lahki glasbi. Ne gre zankati, ne le da obstaja popularna, množična, zabavna, lahka literatura, ampak da se je tudi danes najbolj resen esteta v bralni navadi nekoč srečeval s tako književnostjo, naj gre za Karla Maya, Heinza G. Konsalika, Victorio Holt ali pa za Ljubo Prener, Magdo Stražišar, Vlada Firma ali koga drugega. Seveda je znotraj posameznih del in avtorjev precej razlik tako v tematiki kot v literarni obdelavi. Avtorjev namen ni izreči anatem nad tovrstno literaturo, kar bi bilo nevzdržno že z recepcijskega vidika, pač pa želi kratko in pregledno prikazati svetovno in domačo lahko literaturo s poglobitnimi primeri in imeni, navsezadnje je kar dosti te raznovrstne književnosti izšlo v prevodih. Pa tudi bera domačih avtorjev se je pomnožila.

Uvodoma je A. Lah pojasnil, zakaj se je odločil za naziv lahka literatura, navede sorodne izraze, ki pa vedno ne ustrezajo, npr. kič ali pa šund s slabšalno vrednostjo, kar pa ne more biti vedno ustrezno v okviru lahke književnosti. Stari Paul van Tieghem v svoji Zgodovini evropske in ameriške književnosti od renesanse do danes ne more brez začetnika indijanc Jamesa Fenimora Coopera, ne

izogne se lahkim, romantičnim melodramam Aleksandra Dumasa očeta, ne znanstveni fantastiki Herberta Georgea Wellsa. Valenca posameznih književnikov, pa tudi zvrsti, je različna in dosežkov ni mogoče poenostaviti na enako vrednost. Tudi zgodovinski moment je odigral svojo vlogo, spomnimo se le na prvo slovensko povest Srečo v nesreči Janeza Ciglerja.

Avtor se je zavedal, da je razvrščanje književnikov lahke literature v določeno smer le približno, lahko prevladujoče, vendar pa večina pisateljev ni pisala zgolj en tip literarnih del. Nasplošno pa velja, da se je lahka, množična, zabavna književnost razvila nekako od leta 1800, k temu pa je pripomogel razvoj (časopisnega) tiskarstva in porast šolanih ljudi. Seveda bi našli primere take književnosti tudi pred letom 1800.

Najprej je Andrijan Lah podal prerez svetovne lahke književnosti in jo razdelil na trinajst poglavij. Začenši z ljubezenskim (sentimentalnim, družinskim) pripovedništvom je omenil razmah sentimentalnega romana v 18. stoletju (npr. Richardson, Rousseau), kar je vplivalo na razvoj lahke književnosti, kot opazimo pri nemški romanopiski Sophie de La Roche ali pri igrar in prozi (ne povsod!) Augusta F. F. Kotzebua. V času naših babic je bila popularna Hedwiga Courts-Mahler z več kot 200 romani. Danes so pripovedniki te vrste Barbara Cartland, Marija Luisa Fischer, Erich Segal, pa še vrsta drugih. Sledi domačijsko (kmečko, planin-

ske) pripovedništvo, ki pogosto vsebuje misel »nazaj k naravi«. Toda s tako tematiko so se ukvarjali tudi Nobelovi nagrajenci, kot npr. K. Ham-sun, W. S. Reymont, Selma Lagerlöf. Lahke povesti je napisal Berthold Auerbach kar v obsežnem ciklu iz kmečkega življenja. Klasik domačij-ske in pokrajinske književnosti pa je Peter Rosegger, pri nas se je nekoč najbolj udomačil Paul Keller.

Pustolovsko pripovedništvo je skupni imenovalc za več zvrsti. Najprej je A. Lah prikazal splošno pustolovsko prozo od robinzonad, tarzanstva do eksotike. Daniel Defoe je z Robinzonom Crusoejem podal vzorčni model za pustolovščino z eksotiko, ki seže do Johna Ralstona Saula. Seveda sta tu Jules Verne in Karl May, pa pisatelj Tarzana Edgar Rice Burrougs. Sledi pustolovsko gusarstvo in razbojništvo, tu je avtor uvrstil tudi Charlesa Nodiera z romanom Jean Sbogar, sedaj že precej odrasli »mladini« pa je lahko ostal v spominu Sandokan Emilia Salgaria. Sledi grozljivo (gotsko, vampirsko) pripovedništvo, ki ima korenine v romantiki. Med mnogimi imeni je treba omeniti Merry Shelley s Frankensteinom, pa Brama Stokerja z Drakulo, okulistično vsebino imajo romani Vere Križanovske. Danes prednjači z grozljivkami Stephen King. Pustolovske indijanarice in kavbojke imajo zaledje pri Karlu Mayu, znan pa je zlasti Zane Grey.

Kriminalno pripovedništvo (detektivke, kriminalke) ima razvejano in široko prisotno bralstvo. Začetnika

kriminalne zgodbe vidi avtor pri E. A. Poeu, popularen pa je A. Conan Doyle s Sherlokom Holmesom. G. K. Chesterton je vpeljal tip ljubiteljskega detektiva, malokdo pa ve, da je A. A. Milne, oče medvedka Puja, napisal vzorno kriminalko Skrivnost rdeče hiše. Danes so v ospredju Agatha Cristie, Georges Simenon, Raymond Chandler, Ed McBain, Ruth Rendell, John Grisham, Pavao Pavličić idr. Pri vohunskem pripovedništvu vsakdo pozna (iz filmov) Iana Fleminga s 14. knjigami o Jamesu Bondu. John Le Carré danes prednjači. Kot pri Poeu, Wellsu je tudi pri Grahamu Greenu kar težko govoriti o klasični lahki književnosti, najsi imajo nekaj tipike v žanru. Zgodovinska proza lahkega pripovedništva ima zaledje zlasti v romantičnem zgodovinskem romanu, nadaljevalci 19. in 20. stoletja pa so povedli v lažje sfere in jih ne kaže primerjati z W. Scottom, Sienkiewiczem, L. N. Tolstojevo Vojno in mirom. Aleksander Dumas st. je klasik lahke zgodovine beletristike, njegov nadaljevalec Michel Zevaco. Sem spadata tako Marija Jurič-Zagorka kot Margaret Mitchell z verjetno najbolj široko popularnim romanom V vrtincu. Danes sta – med drugimi – uspešni Victoria Holt in zakonca Golon. Vojno pripovedništvo kot da je pridobilo številne bralce, vendar tu ne gre »težko« branje kot pri Barbusseu, N. Mailerju, Malapartu. V lahkem žanru so uspešni Alistair MacLean, Jack Higgins in pisec političnih shriljvk Frederick Forsyth. Med znanstveno

fantastiko in fantastično prozo se spomnimo tako Julesa Vernea kot H. G. Wellsa, R. L. Stevensona, danes nepogrešljiva sta brata Strugacki, Karel Čapek, Stanislav Lem, pa seveda Arthur Ch. Clarce, Isaac Asimov, Ursula Le Guin, James G. Ballard in številni drugi. V bolj intimni svet se vrača zdravniško pripovedništvo. Sinclair Lewis je z romanom *Arrow-smith* segel v zdravniški svet, z družbenokritično ostrino pa je pri lahkkih romanih zdravje in ljubezen na nezahtevni, kar pogosto sentimentalni ravni. Med pisatelji te zvrsti omenjamo Hansa Kadesa, H. G. Konsalika, humornega Richarda Gordona. A. Lah je zatem podal novejše uspešničarje na področju lahke proze.

Podobna razvrstitev lahkega pripovedništva sledi za slovenske pisce, začetke pa vidi z letom 1836, ko izide Ciglerjeva povest. Avtor je pustil ob strani slovensko kanonizirano prozo, čeprav bi se dalo ob katerem pisatelju govoriti, da je kako delo na ravni lahke proze. Avtor je sledil kronološkemu razvoju, imenom in delom, ne glede na zvrst, od Luize Pesjaka, Ferda Kočevarja, Jakoba Aleševca, Josipa Ogrinca, Andrejčkovega Jože, do Antona Kodra, Frana Dele, Jakoba Sketa, Pavline Pajkove, Miroslava Malovrha, pa do novjših, kot so npr. Damir Feigel, Januš Gollec, Radivoj Rehar, Tone Svetina,

Miha Remec, Maja Novak in številni drugi. Zatem je naredil zvrstno porazdelitev od ljubezenske lahke proze do znanstvene fantastike, le da je v razporeditvi upošteval avtorja in naslov dela. Pri novjših uspešnicah pri nas – te se z letom hitro spreminjajo – je navedel nekaj imen, pri tem bi Torkarjevo umiranje na obroke težko uvrstili med lahko literaturo. Pri koncu je podal sezname pomembnih knjižnih zbirk pri nas, zraven pa naslove knjig in avtorjev, naj gre za prevode v slovenščino ali pa za domače pisce. Andrijan Lah ni imel namena napisati izčrpne knjige o lahki literaturi, vendar pa je vnesel obilo avtorjev in del, ne da bi se spuščal v vrednotenje, ali večinoma ne. Morda bo zahtevnejši bralec pogrešal še kako ime in delo, vendar je Mali pregled lahke književnosti lep in dovolj obsežen dosežek, ki zasluži priznanje, je izrazito praktično delo. Če je M. Hladnik v *Trivialni literaturi* (Literarni leksikon XXI, 1983) podal literarnozgodovinske poglede z literarno-teoretičnimi prvinami, pa je Andrijan Lah sledil praktičnemu prikazu lahke književnosti. Včasih je podal zgolj osnovne podatke o avtorju in knjigah, drugič pa se je posvetil nekoliko širšemu osvetljevanju pisca in del, zlasti kadar gre za znane osebnosti. Brez dvoma pa je Mali pregled lahke književnosti prvo domače delo te vrste in take namembnosti.